

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **T. T. L.**, zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 3. 2015, č. j. 78 Az 4/2014 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 6. 2014, č. j. OAM-203/ZA-ZA04-HA08-2014, rozhodl tak, že žalobkyni neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 23. 3. 2015, č. j. 78 Az 4/2014 - 32, zamítl žalobu, kterou žalobkyně dne 21. 7. 2014 napadla uvedené rozhodnutí žalovaného, a žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení. K otázce udělení azylu podle § 12 azylového zákona soud uvedl, že žalobkyně netvrdila žádné skutečnosti podřaditelné pod skutkové podstaty citovaného ustanovení. Žalobkyně žádost totiž podala za účelem legalizace svého pobytu na území České republiky, když jí byla zamítnuta žádost o prodloužení povolení k pobytu. Ačkoli žalobkyně uvedla, že v roce 2010 měla konflikt na obecním úřadě ve Vietnamu, její obavu z návratu do země původu soud neshledal přesvědčivou, protože žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany až dne 7. 5. 2014, tedy nikoli bezprostředně po návratu do České republiky v roce 2010. Podání žádosti poté, co nebylo žalobkyni prodlouženo povolení k pobytu, naopak svědčilo závěru o účelovosti žádosti. Při posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany krajský soud konstatoval, že žalobkyně neuvedla žádné specifické důvody pro udělení doplňkové ochrany. Chtěla pouze zůstat na území České republiky, protože zde má dvě děti. Pohledem judikatury Nejvyššího správního soudu se krajský soud přiklonil k závěru

žalovaného, že pokud by žalobkyně musela vycestovat, nejednalo by se o vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Po dobu její nepřítomnosti by se o děti mohl postarat její manžel, respektive o syna by se mohl postarat jeho biologický otec. Ve Vietnamu má žalobkyně přitom dvě sestry a bratra a neudělení azylu nevylučuje, aby po návratu do Vietnamu požádala o některou z možných forem povolení k pobytu na území České republiky. Vycestování žalobkyně soud neshledal v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, protože se nejednalo o nepřiměřený zásah do rodinného či soukromého života žalobkyně. Žalobkyně neuvedla žádné důvody hodné zvláštního zřetele podřaditelné pod § 14 zákona o azylu.

[3] Kasační stížností doručenou dne 11. 5. 2015 brojí žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) proti nadepsanému rozsudku krajského soudu. Stěžovatelka uvádí, že žalovaný porušil § 2, 3, 4, 36 odst. 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 12 a § 14 zákona o azylu a dále pro Českou republiku závazné mezinárodní dokumenty. Stěžovatelka požádala o udělení mezinárodní ochrany z důvodu neuspokojivých životních podmínek ve Vietnamu, kde je státní režim řízen autokratickou vládou a nejsou dodržována základní lidská práva a svobody. Stěžovatelka přicestovala na území České republiky z uvedených důvodů před více jak 6 lety a dále proto, že na území Vietnamu po odjezdu příbuzných neměla již žádné zázemí. V České republice přitom žije její druh a nezletilý syn a má zde vytvořené komplexní zázemí. Stěžovatelka i její rodina se ve Vietnamu opakovaně dostávaly do konfliktu s vládní garniturou, před odjezdem bylo stěžovatelce opakovaně vyhrožováno a měla potíže si sehnat práci s tím, že je „politická rebelka“. Stěžovatelka nepodala svou žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze kvůli tomu, aby legalizovala svůj pobyt na území České republiky. Žalovaný i krajský soud přiznali, že stěžovatelka měla ve Vietnamu konflikt s orgány veřejné správy, což v nedemokratické zemi jako Vietnam zakládá důvodné obavy, zda nebude stěžovatelka v případě návratu pronásledována. Stěžovatelka nepodala po svém návratu do České republiky žádost o udělení azylu, protože v tu dobu disponovala jiným pobytovým oprávněním. Teprve ve chvíli, kdy oprávnění k pobytu pozbyla, se stala hrozba pronásledování v důsledku nuceného návratu reálnou. Rozhodnutí žalovaného i krajského soudu jsou nepřezkoumatelná. Stěžovatelka dále poukazuje na zásadu azylového práva, že je nutné udělit mezinárodní ochranu i v případě pochybností. V kontextu tohoto principu se táže, je-li v jejích možnostech prokázat pronásledování a perzekuci, a zda je opravdu nepochybné, že při návratu do Vietnamu nebude vystavena pronásledování či jí nebudou upírána základní práva a svobody. Žalovaný rovněž nepřihlédl k informacím ohledně situace ve Vietnamu, ze kterých vyplývá, že dodržování lidských práv zůstává v zemi velmi špatné a orgány veřejné moci neplní dobře své úkoly. Obavy stěžovatelky z pronásledování jsou proto odůvodněné.

[4] Stěžovatelka spatřuje pochybení žalovaného i v tom, že jí nepřiznal azyl z humanitárních důvodů dle § 14 azylového zákona, ačkoli uvedla skutečnosti, na základě kterých mělo být udělení této formy mezinárodní ochrany alespoň zváženo. V odůvodnění rozhodnutí žalovaného není patrné, z jakých osobních poměrů stěžovatelky a skutečností týkajících se situace ve Vietnamu vycházel. Jelikož má stěžovatelka na území České republiky vytvořeno komplexní rodinné zázemí, neudělení azylu a nucené vycestování do Vietnamu bude pro ni znamenat rozvrácení rodiny. Závažný zásah do práva na respektování soukromého života je podle názoru stěžovatelky skutečností hodnou zvláštního zřetele, jež mohla odůvodnit udělení humanitárního azylu. Pokud se žalovaný i krajský soud odmítli otázkou přiznání humanitárního azylu zabývat, dopustili

pokračování

se nezákonnosti a zatížili svá rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti. Jejím vycestování brání i smluvní závazek České republiky k ochraně práv na respektování rodinného a soukromého života a práva dítěte, a proto byly dány důvody, aby jí žalovaný udělil doplňkovou ochranu.

[5] Žalovaný ve vyjádření uvádí, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že důvodem žádosti pro udělení mezinárodní ochrany stěžovatelky byla legalizace jejího pobytu v České republice. Jelikož řízení o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky bylo zastaveno dle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu, neprodloužila stěžovatelka svůj pobyt vlastním zaviněním. S ohledem na výpověď stěžovatelky je evidentní, že účelem její žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla pouze snaha legalizovat její pobyt na území České republiky, přičemž takový důvod neodpovídá taxativně vymezeným zákonným důvodům pro udělení mezinárodní ochrany.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku [§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Po konstatování přípustnosti podané kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení příslušná kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, byl podán například usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na: www.nssoud.cz), podle něhož „*[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů*“.

[8] V souzeném případě však Nejvyšší správní soud neshledal, že by tyto podmínky byly splněny, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[9] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že stěžovatelka sama neuvádí, v čem v podané kasační stížnosti spatřuje přesah svých vlastních zájmů a proč by měl předloženou kasační stížnost zdejší soud věcně projednat (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Ačkoli stěžovatelka v kasační stížnosti zmiňuje celou řadu důvodů, proč by jí měla být poskytnuta mezinárodní ochrana, ve správním řízení pouze uvedla, že v České republice chce zůstat, protože zde žije její rodina a režim ve Vietnamu je nedemokratický a nezaručuje ochranu lidských práv. Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí, a správní orgán musí v pochybnostech

shromáždit všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Potřeba legalizace pobytu není ale zákonným důvodem pro přiznání azylu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44; ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69). Stejně tak neobstojí jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany pouhá nespokojenost se stavem dodržování lidských práv v zemi původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003 - 40), nebo samotný původ ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79).

[10] Základním předpokladem pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 zákona o azylu je pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo důvodný strach z tohoto pronásledování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 2 Azs 51/2003 - 44). Za relevantní tak nelze považovat obecné obavy žadatele z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se žadatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány (rozsudek Nejvyššího správního soudu potom ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54). Za pronásledování nelze bez dalších významných okolností považovat ani jednorázový konflikt s úřadem (srovnej přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41). Rovněž důvodem pro udělení azylu nejsou samy o sobě potíže s hledáním práce nebo jiné ekonomické problémy (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65) a nedostatečné rodinné zázemí v zemi původu (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 12. 2014, č. j. 62 Az 3/2013 - 29). Navíc, pozdní podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany ve chvíli, kdy žadateli nebyl prodloužen pobyt na území České republiky, svědčí o účelovosti takové žádosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54; ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81).

[11] Na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok, správní orgány o něm rozhodují na základě správního uvážení a soudy přezkoumávají rozhodnutí pouze v omezeném rozsahu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38; ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Kritériem pro udělení humanitárního azylu je posouzení, zda by v konkrétním případě bylo „nehumánní“ azyl neposkytnout. Míra volnosti úvahy správního orgánu je přitom omezena jen zákazem libovůle (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Snaha o společné rodinné soužití přitom nemusí být v každém jednotlivém případě důvodem pro udělení humanitárního azylu (srovnej přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60).

[12] Důležitou okolností pro udělení doplňkové ochrany je zejména situace v zemi původu, do které by se měl žadatel vrátit. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, vymezil požadavky na informace o zemi původu. Ze zpráv založených ve správním spisu je patrné, že Vietnam podporuje své občany v pracovních pobytech v zahraničí a nebezpečí pronásledování hrozí případně jen těm, kteří by otevřeně kritizovali politický režim nebo konkrétní státní představitele, což není případ stěžovatelky. Pojem vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu potom není posuzován na základě všech mezinárodních závazků, jimiž je Česká republika vázána, ale citované ustanovení se vztahuje na případy, které vycházejí

pokračování

svou povahou ze zásady *non-refoulement* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69).

[13] Jelikož kasační stížnost nepřesahovala podstatně vlastní zájmy stěžovatelky, Nejvyšší správní soud ji shledal nepřijatelnou, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[14] O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. června 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu